

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องชีวิตและผลงานผู้สื่อข่าวสตรี ผู้วิจัยมุ่งศึกษามูลเหตุจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพ ทศนะต่อวิชาชีพผู้สื่อข่าว ศึกษาบทบาทของผู้สื่อข่าวสตรี ตลอดจนความคาดหวังในการทำงาน และศึกษาประวัติและผลงานของผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้สื่อข่าวสตรี ที่ทำงานในกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ภาษาไทย รายวัน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ระดับประเทศ ที่วางจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน มีทั้งหมด 21 ชื่อฉบับ คือ 1.ไทยรัฐ 2. เดลินิวส์ 3.มติชน 4.คมชัดลึก 5.ข่าวสด 6. สปอร์ตพูล 7.สตาร์ ซอคเกอร์ 8. สยามกีฬา 9. ผู้จัดการ 10. กรุงเทพธุรกิจ 11. โพสต์ทูเดย์ 12. สปอร์ต แมน 13. บางกอกโพสต์ 14. สยามรัฐ 15. บ้านเมือง 16. แนวหน้า 17. บางกอกทูเดย์ 18. คิก ออฟ 19. มวย สยาม 20. ไทยโพสต์ และ 21. เดอะเนชั่น (เรียงตามลำดับขอยอดจำหน่าย ที่มา : Media Index 2005)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สตรีทั่วไป ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยมีวิธีการดังนี้

1) เลือกชื่อหนังสือพิมพ์ ใช้การเลือกชื่อหนังสือพิมพ์ที่เป็นฉบับภาษาไทย รายวัน และเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดอันดับที่ 1 – 5 ของประเทศ

2) เลือกผู้สื่อข่าวสตรีที่ปฏิบัติงานจริงในหนังสือพิมพ์ตามข้อ 1.1 ซึ่งมีจำนวน ดังนี้ 1) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน 29 คน 2) หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน 53 คน 3) หนังสือพิมพ์มติชน จำนวน 59 คน 4) หนังสือพิมพ์คมชัดลึก จำนวน 29 คน และ 5) หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำนวน 41 คน (ที่มา : ฝ่ายบุคคลของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ เมื่อ เดือน ก.ค. 2550) รวมเป็น 211 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สตรีอาวุโส คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สตรีที่ปฏิบัติงานในหนังสือพิมพ์ระดับชาติทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และมีประสบการณ์ทำงาน 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 7 คน โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1) เป็นผู้สื่อข่าวสตรีที่ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตั้งแต่ระดับหัวหน้าข่าวขึ้นไป และร่วมทำงานในทีมข่าวที่ได้รับรางวัล จากสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย มี 3 คน ได้แก่

(1) นางชุติมา บุณยรัชดา หัวหน้าข่าวสัปดาห์ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ อดีตนายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย (พ.ศ.2540-2541) ร่วมในทีมข่าว “ผ่าอาณาจักร “ธรรมกาย” วิกฤตไทยร้ายแรงกว่าที่คิด” ซึ่งได้รับรางวัลข่าว อิสรา อมันตกุล ปี 2542 และได้รับรางวัลสตรีดีเด่น สาขาสื่อสารมวลชน จากคณะกรรมการส่งเสริมและประสานสตรีแห่งชาติ (วันสตรีสากล) ประจำปี 2543

(2) นางสาวบุญลาภ ภูสุวรรณ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ ประชาชาติธุรกิจ เคยร่วมทำข่าว “เปิดโปงพฤติกรรม “ทักษิณ ชินวัตร” เชิด คนใช้-ซุกหุ้นหมิ่นล้าน พิศดาร แจ้งเท็จ ป.ป.ช.” ซึ่งเป็นผลงานข่าวที่ได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยม อิสรา อมันตกุล ปี 2545

(3) นางสาวเจลา กาญจนา บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ กรุงเทพธุรกิจ และเป็นทีมข่าว “ผ่าขบวนการคอร์รัปชัน: สืบบนข้ามชาติซีทีเอ็กซ์” ซึ่งได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยม อิสรา อมันตกุล ปี 2548 และรางวัลข่าวทุจริตเชิงสอบสวนยอดเยี่ยม ประจำปี 2548 ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย

2) เป็นผู้สื่อข่าวสตรีที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง ตั้งแต่ระดับหัวหน้าข่าวขึ้นไป หรือเคยดำรงตำแหน่งระดับสูงในสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยหรือสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มี 4 คน ได้แก่

(1) นางสาวผุสดี คีตวรนาฏ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ชิงจางเอียน อดีตนายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (พ.ศ.2547 – 2548) อดีตประธานสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (พ.ศ.2547 – 2548)

(2) นางสาวนาดยา เชนฐโชติรส ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าว และหัวหน้าข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และดำรงตำแหน่ง นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม 2550 ถึงปัจจุบัน

(3) นางสาวจุฬาลักษณ์ ภูเกิด บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชน

(4) นางสาวดวงกมล โชตะนา บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และ กรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

2.1.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามภายใต้กรอบการวัดของ นิสากร สุทธิวงศ์ (2533) และรักชนก สมศักดิ์ (2543) แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1) ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด 12 ข้อ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ภูมิฐานะ การศึกษา สาขาวิชาที่จบ ประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์ด้านผู้สื่อข่าว แผนกข่าวที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ในสายงานข่าวที่รับผิดชอบ ตำแหน่ง ระดับเงินเดือน และความสนใจในการทำงานสื่อสารมวลชน

2) มุมเหตุในการเลือกประกอบอาชีพผู้สื่อข่าว ประกอบด้วยคำถามแบบวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในการตัดสินใจประกอบอาชีพผู้สื่อข่าว 12 ข้อและคำถามปลายปิดอีก 15 ข้อ ได้แก่ ปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยภายนอก บุคลิกภาพความถนัด และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ รายได้ เกียรติยศ ความมั่นคงในชีวิต การได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น โอกาสในการแสดงความสามารถ ผลการเรียน ตลาดแรงงาน สถิติปัญญา อิทธิพลจากบิดามารดา และผู้อื่น

3) ทศนะต่อวิชาชีพผู้สื่อข่าว เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อลักษณะของผู้สื่อข่าวและวิชาชีพผู้สื่อข่าว เป็นคำถามปลายเปิด 2 ข้อ และคำถามแบบวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ อีกจำนวน 30 ข้อ ระดับค่าคะแนน เป็นดังนี้

- 5 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็น ในระดับมาก
- 3 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็น ในระดับปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็น ในระดับน้อย
- 1 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็น ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการตัดสินผลโดยมีการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์เฉลี่ย มีรายละเอียดดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2543: 99-100)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

4) บทบาทผู้สื่อข่าวสตรี เป็นคำถามแบบวัดระดับความถี่ในการปฏิบัติหน้าที่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

5) ความคาดหวังต่อวิชาชีพ เป็นถามปลายปิด 8 ข้อและปลายเปิด 1 ข้อ เพื่อ ศึกษาความคาดหวังและความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ความต้องการและความเห็นอื่น ๆ ต่อ วิชาชีพผู้สื่อข่าว คุณสมบัติที่สำคัญในทัศนะของผู้ตอบในการตัดสินใจประกอบอาชีพนี้ และวิชาที่ ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม และเป้าหมายในอนาคต

2.1.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลในส่วนของ ประวัติชีวิตและความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวสตรี ดังนี้

1) ข้อมูลส่วนบุคคล

- (1) ประวัติชีวิตในวัยเยาว์ ครอบครัว
- (2) ประวัติการศึกษา
- (3) ความสนใจในวิชาชีพผู้สื่อข่าว

2) ผลงาน

- (1) การเริ่มต้นทำงานครั้งแรก ประสบการณ์ในการทำงาน
- (2) การเปลี่ยนแปลงย้ายที่ทำงาน
- (3) การเปลี่ยนแปลงงานที่รับผิดชอบ (แผนกข่าวใดบ้าง)
- (4) ความประทับใจในการทำงาน (ยกตัวอย่างสถานการณ์ เหตุการณ์ สำคัญที่ได้เข้าร่วมในการรายงานข่าว)
- (5) ประเมิน แนวความคิดหลักในการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวอย่างไร
- (6) นกหนังสือพิมพ์ที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง
- (7) ผลงานข่าวที่ภูมิใจ

(8) ความคาดหวังและเป้าหมายในอนาคต

3) ความคิดเห็นประเด็นสตรีกับวิชาชีพผู้สื่อข่าว

(1) ความคิดเห็นต่อข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรคของผู้สื่อข่าวสตรี

(2) ความคิดเห็นต่อภัยคุกคามทางเพศ ในวิชาชีพผู้สื่อข่าว

ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการนัดหมายขอสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง บันทึกเสียงคำให้สัมภาษณ์ควบคู่ไปกับการจดบันทึก

2.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่จะทำการวิจัย 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544: 47) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .90

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สตรี ใช้วิธีทอคนแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปฝากไว้ที่สำนักพิมพ์ทั้ง 5 แห่ง ให้เวลา 1 สัปดาห์และกลับไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ดังแสดงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามจำแนกตามหนังสือพิมพ์

ลำดับที่	หนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
1	ไทยรัฐ	24	14.80
2	เดลินิวส์	42	26.00
3	มติชน	39	24.00
4	ข่าวสด	25	15.40
5	คมชัดลึก	32	19.80
รวม		162	100.00

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผลงานของผู้สื่อข่าวสตรี อาวุโสที่ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สตรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จาก 2 ส่วน คือ (1) ข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ วิเคราะห์โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ เชิงอุปนัย และนำมาสรุปผลการวิเคราะห์ทั้งหมดในรูปแบบของการบรรยายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย